

הלב פתוח לרווחה

החלטה מס' 16

פרוטוקול מס' 67/2015

פרוטוקול מישיבת וועדת המכרזים המשרדית לרכישות טובין ושירותים

שהתקיימה בירושלים ביום ג' 13.10.2015

חברים:

גב' אורית בן דרור, מ"מ יו"ר הוועדה
 גב' עדינה אטינגר, סגנית חשבת המשרד
 עו"ד ליהיא שטרן פיליפסון, נציגת היועצת המשפטית

מרכזת הוועדה: גב' רונית אדלר

הנושא על סדר היום:

הארכת התקשרות בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל (510681414), לצורך ביצוע מחקרים – **ללא עלות נוספת**

החלטת הוועדה: הוועדה מאשרת את ההתקשרות לפי תקנה 3 (18) לתקנות חוק חובת המכרזים.

היקף ההתקשרות:

היקף ההתקשרות המאושר מיום 01.01.2016 ועד ליום 31.12.2016 **ללא עלות נוספת** בהתאם להתקשרות הראשונה בסך כ- 873,200 ש"ח כאשר המשרד מממן סך של 473,200 ₪ (המהווים 54.19% מעלות המחקר) ומכון ברוקדייל מממן סך של 400,000 ₪ (המהווים 45.81% מעלות המחקר).

תקנה תקציבית: 23.11.23.20 - מותנה בקיום תקציב בפועל ובאישור חוק התקציב מידי שנה. לא תתבצע התקשרות עם הספק כל עוד לא נחתם חוזה ו/או כתב הזמנה חתום כדין.

הערות ונימוקים להחלטה:

מדובר בהארכת התקשרות ללא עלות נוספת בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקרים

ביום 09.12.2013 פרוטוקול מס' 71/2013 החלטה מס' 08 אישרה ועדת הפטור המשרדית התקשרות עם מכון ברוקדייל מיום 09.12.2013 ועד ליום 31.12.2015 לצורך ביצוע מחקרים שאגף מחקר מעוניין בביצועם בנושאים הבאים:

- (1) מחקר להערכת בוגרי קורס הסמכה למטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרת הדור החוץ ביתי.
- (2) מחקר להערכת "יוצרים עתיד" תכנית מעבר מבית הספר לעולם התעסוקה של השירות לשיקום תעסוקתי, באגף השיקום.
- (3) מעונות יום שיקומיים – מיפוי מאפייני הילדים, דרכי העבודה והתרומה הנתפסת לאיכות החיים של הילדים והמשפחות.

כעת, מבקש הגורם המקצועי במכתבו מיום 31.08.2015 המצ"ב, הארכת התקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקרים ללא עלות נוספת עד ליום 31.12.2016.

לאור האמור לעיל, מאשרת וועדת המכרזים הארכת התקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקרים ללא עלות נוספת.

עו"ד ליהיא שטרן פיליפסון

גב' אורית בן דרור – מ"מ יו"ר הוועדה גב' עדינה אטינגר – סגנית חשבת המשרד

הלב פתוח לרווחה

31.8.15

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף למחקר, תכנון והכשרה

אל: וועדת המכרזים

הנדון: בקשה להארכת תוקף הסכם למתן שירותי מחקר עבור משרד הרווחה והשירותים החברתיים
מטעם "ג'וינט - מכון ברוקדייל"

נבקש את אישור הוועדה להארכת תקופת ההתקשרות של הסכם השירותים עם הג'וינט - מכון ברוקדייל שנחתם בתאריך 25.2.14.

בהתבסס על פרוטוקול מס' 71/2013 החלטה מס' 08 מיום 9.12.13 ופרוטוקול ועדת הפטור המשרדית מיום 23.12.13 (רצ"ב), מועד סיום ההתקשרות הינו 31.12.15.

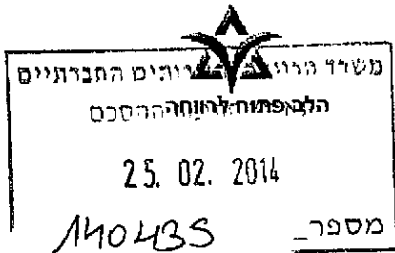
אנו מבקשים את הארכת תקופת ההתקשרות מאחר ומועד סיום מחקר להערכת "יוצרים עתיד", כפי שצוין בהצעת המחקר (מצ"ב), הינו יוני 2018.

אי לכך, נבקש את הארכת תקופת ההתקשרות של הסכם השירותים בשנה נוספת עד לתאריך 31.12.16 **ללא תוספת עלות.**

בברכה,

ד"ר יוסף אהרןוב
מנהל תחום המחקר

העתק: יקותיאל צבע, מנהל האגף
אור נוריאל, כלכלן האגף

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
אגף מנהל ומשק ומכרזים
הסכם למתן שירותים

שנערך ונחתם ביום _____

בין:

ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל
המיוצגת על ידי משרד הרווחה והשירותים החברתיים
שיקרא להלן: המשרד

לבין:

שם: ג'וינט - מבון ברוקדייל

כתובת: ת.ד. 3886 גבעת הג'וינט ירושלים - 91037

מס' רישום: 510681414

אצל רשם: _____

שיקרא להלן: "נותן השירותים"

מצד אחד

מצד שני

פרוט' מס' 71/2013 החלטה 9 מ- 09.12.2013

פרוטוקול ועדת הפטור המשודית 320/2013 החלטה 71/8 מיום 23.12.2013

מבוא

המשרד אישר התקשרות בפטור ממכרז - לצורך ביצוע מחקרים
כמפורט במפרט המכרז על נספחיו המצ"ב כנספח להסכם זה
ומהווה חלק בלתי נפרד מהסכם זה (להלן: "המכרז");

הואיל:

ונותן השירותים הציע לספק למשרד את השירותים המפורטים במכרז
ובהצעת נותן השירותים על נספחיה המצ"ב כנספח להסכם זה ומהווה חלק
בלתי נפרד מהסכם זה (להלן: "ההצעה").

והואיל:

והצדדים מעוניינים כי נותן השירותים יבצע עבור המשרד את השירותים
המפורטים במכרז, בהצעה ובהסכם זה באופן, במועדים ובתנאים הכל
כמפורט בהסכם זה, במכרז ובהצעה;

והואיל:

והצדדים מסכימים כי התקשרות זו תהיה על בסיס קבלני ולא תיצור יחסי
עובד מעביד בין המשרד לבין נותן השירותים, וזאת בהתחשב בתנאי
ההתקשרות שאינם הולמים התקשרות במסגרת יחסי עובד מעביד;

והואיל:

על כן מוסכם בין הצדדים כדלקמן

1. מבוא נספחים וכוותרות

- 1.1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
- 1.2. הנספחים להסכם זה מהווים חלק בלתי נפרד ממנו. מסמך התנאים הכלליים להסכם למתן שירותים למשרד הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: מסמך התנאים הכלליים) יחשב כנספח להסכם זה בין אם צורף אליו ובין אם לאו. בחתימתו על הסכם זה מאשר נותן השירותים כי הוא מכיר את מסמך התנאים הכלליים, וכי חתימתו על הסכם זה מהווה חתימה על מסמך התנאים הכלליים.

חתימה בראשי תיבות ח.י.ל.ס

ירושלים: רח' יד חרוצים 10, אזור התעשייה תלפיות, ת.ד. 1260, מיקוד 91012 טלפון: 02-6708433 פקס: 02-6730530

אתרנו באינטרנט: WWW.MOLSA.GOV.IL ממשל זמין: WWW.GOV.IL

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
אגף מנהל ומשק ומכרזים

1.3 כותרות סעיפי הסכם זה על נספחיו ניתנים להקלת ההתמצאות, והן לא תשמשנה לפרשנות ההסכם.

2 תקופת ההסכם והיקפו

2.1 הסכם זה נחתם לתקופה של מיום 01.01.2014 ועד יום 31.12.2015.

2.2 ההתקשרות כולה הינה בכפוף למגבלות חוק התקציב, ובהתאם להוראות כל דין והוראות הסכם זה על נספחיו וכן להוצאת הזמנת עבודה חתומה ומאושרת כדין.

3. תיאור השירותים

3.1 השירותים אותם ייתן נותן השירותים למדינה מכוח הסכם זה הם:

לצורך ביצוע מחקרים

3.2 מקום מתן השירותים: ניתן השירותים יספק את השירותים
ב- עפ"י תנאי המכרז

3.3 זמני מתן השירותים: ניתן השירותים יספק את השירותים בימים ובשעות.
עפ"י תנאי המכרז

3.4 תנאים נוספים למתן השירותים.
עפ"י תנאי המכרז

נותן השירותים יהיה זכאי/לא זכאי להשתמש בכלים וחומרים של המשרד (מתק את המיותר).

התמורה

3.5 התמורה שישלם המשרד עבור הספקת השירותים לפי הסכם זה, ברמה הגבוהה כנדרש בהסכם זה, תהיה:

היקף ההסכם לאורך כל התקופה סך של כ- 873,200 ₪.

כאשר המשרד מממן סך של - 473,200 ₪ המהווים 54.19% מעלות המחקר.

נמכרו ברוקדייל מממן סך של - 400,000 ₪ המהווים 45.81% מעלות המחקר.

התמורה תהא צמודה בהתאם להוראות המפורטות במכרז.

3.6 התמורה תשולם בהתאם לתנאים, שנקבעו בהסכם ההתקשרות ומועד התשלום יהיה מ- 30 עד 60 יום מיום קבלת הטובין / השירות / העבודה, או מ- 30 עד 60 יום מיום קבלת החשבונית במשרד – המאוחר מבין שניהם ולאחר ה- 15 בכל חודש.

3.7 על אף האמור לעיל המשרד יהא רשאי תוך תקופת ההסכם, בהודעה מוקדמת של 4 שבועות להגדיל עד 50% את סה"כ התמורה הכל על בסיס מחירי ותנאי ההסכם, המכרז וההצעה, ונותן השירותים מתחייב ומסכים לספק גם את השרות הנוסף, בהתאם להוראות ההסכם. המכרז וההצעה.

סמכות זו נתונה לוועדת המכרזים בלבד וכפופה להתלטה, אין בהוראת סעיף זה כהתחייבות כלשהי כלפי הספק, על הספק לוודא כי התקבלה התלטה ועדת המכרזים, טרם מתן השירות על פי סעיף 3.7.

חתימה בראשי תיבות

ירושלים: רח"י ד' חרזים 10, אזור התעשייה תלפיות, ת.ד. 1260, מיקוד 91012 טלפון: 02-6708433 פקס: 02-6730530

אתרנו באינטרנט: WWW.MOLSA.GOV.IL gov נמסל זמין: WWW.GOV.IL

הלב פתוח לרווחה

החלטה מס' 08

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
אגף מנהל ומשק – תחום מכרזים להתקשרות ורכש

פרוטוקול מס' 71/2013

פרוטוקול מישיבת וועדת המכרזים המשרדית לרכישות טובין ושירותים

שהתקיימה בירושלים ביום 09.12.2013

חברים:

גבי נטלי ליאון, ממונה יחידת המכרזים - מ"מ יו"ר הוועדה
גבי עדינה אטינגר, סגנית חשבת המשרד
עו"ד זינה פיכמן בנר, נציגת היועצת המשפטית

מרכזת הוועדה: גבי רונית אדלר

הנושא על סדר היום:

התקשרות בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל (510681414), לצורך ביצוע מחקרים.

החלטת הוועדה: הוועדה מאשרת את ההתקשרות לפי תקנה 3 (18) לתקנות חוק חובת המכרזים.

היקף ההתקשרות:

היקף ההתקשרות המאושר יהא בסך כ- 873,200 ש"ח כאשר המשרד מממן סך של 473,200 ₪ (המהווים 54.19% מעלות המחקר) ומכון ברוקדייל מממן סך של 400,000 ₪ (המהווים 45.81% מעלות המחקר), לפי פירוט הטבלה המצ"ב (נספח א')

תקופת ההתקשרות הינה מיום 9.12.2013 ועד ליום 31.12.2015, עם אפשרות להארכת התקופה בעוד שלוש שנים, שנה בכל פעם.

תקנה תקציבית: 23.11.23.20 - מותנה בקיום תקציב בפועל ובאישור חוק התקציב מידי שנה.

לא תתבצע התקשרות עם הספק כל עוד לא נחתם חוזה ו/או כתב הזמנה חתום כדין.

הערות ונימוקים להחלטה:

מדובר בהתקשרות בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל, לצורך ביצוע מחקרים שאגף מחקר מעוניין בביצועם בנושאים הבאים:

(1) מחקר להערכת בוגרי קורס הסמכה למטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרת הדיור החוץ ביתי.

המחקר הנ"ל יבחן את כדאיות ההשקעה בהסמכת מטפלים ועפ"י בקשה של האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

(2) מחקר להערכת "יוצרים עתיד" תכנית מעבר מבית הספר לעולם התעסוקה של השירות לשיקום תעסוקתי, באגף השיקום.

המחקר יבחן את התכנית ויסייע להמשך פיתוחה בהתאם למדיניות המשרד בנושא.

(3) מעונות יום שיקומיים – מיפוי מאפייני הילדים, דרכי העבודה והתרומה הנתפסת לאיכות החיים של הילדים והמשפחות.

המחקר יבחן את מאפייני הילדים ואת התרומה של המעונות והתמקדמותם, כעשור אחר חקיקת החוק בנושא והפעלת המעונות.

התקשרות זו הינה לביצוע מטרה ציבורית כאשר מכון ברוקדייל מממן 45.81% מערך ההתקשרות ממקורות שאינם תקציב המדינה.

מצ"ב התחייבות מטעם מכון ברוקדייל לגבי מימון חלקו במחקר.

לפיכך, וועדת המכרזים, ממליצה לוועדת הפטור לאשר החלטה זו, בהתאם לתקנה 10א(ב)(1).

עו"ד זיניה פיקמן בנר

גבי נטלי (א), מ"מ יו"ר הוועדה, גבי עדינה אטינגר – סגנית חשב המשרד

וועדת הפטור המשרדית מיום 23.12.2013 מאשרת את ההתקשרות בהתאם להוראות תקנה 10א(ב)(1)

עו"ד בתיה ארטמן
היועצת המשפטית

גב' חיה שושני
חשבת המשרד

מר יוסי סילמן
מנכ"ל המשרד

בהתאם להוראות תקנה 10א(ז) לתח"מ, החלטת הוועדה כאמור תכנס לתוקפה בחלוף 3 ימים מיום אישורה ע"י ועדת הפטור המשרדית ופרסומה לפי תקנה 11 כנדרש.
מועד תחילת ההתקשרות יהיה מיום חתימת החוזה ע"י מורשה חתימה במשרד.

חלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 האגף למחקר, תכנון והכשרה

טי"ז בכסלו תשע"ד
 19 בנובמבר 2013
 C9779

אל: ועדת המכרזים

הנדון: התקשרות עם מכון ברוקדייל עבור ביצוע מחקרים – 2013

אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, מעוניין בהתקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקרים. מצייב הצעות תמחקר של 3 המחקרים שהאגף מעוניין בביצועם בנושאים הבאים:

1. הצעת מחקר להערכת בוגרי קורס הסמכת למטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות הדיור החוץ ביתי. המחקר יבחן את כדאיות התשקעה בהסמכת מטפלים וזאת עפ"י בקשת אגף משי"ח.
2. הצעת מחקר להערכת יוצרים עתידי' ותכנית מעבר מבית הספר לעולם התעסוקה של השירות לשיקום תעסוקתי, אגף השיקום משרד הרווחה. המחקר יבחן את התכנית ויסייע להמשך פיתוחה בהתאם למדיניות המשרד בנושא.
3. מעונות יום שיקומיים – הצעה למיפוי מאפייני הילדים, דרכי העבודה והתרומה הנתפסת לאיכות החיים של הילדים והמשפחות. המחקר יבחן את מאפייני הילדים ואת התרומה של המעונות להתקדמותם, בעשור אחר חקיקת החוק בנושא והפעלת המעונות.

התקציב הכולל עבור מחקרים אלו הינו 873,200 ש"ח, כאשר השתתפות המשרד מתוך סך זה הינה 473,200 ש"ח. השתתפות מכון ברוקדייל הינה הרבה מעבר ל-25% כפי שנדרש ע"פ חוק חובת המכרזים בהתקשרות עם המכון. אבקש את אישור הוועדה להתקשרות בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל.

בברכה,

יקותיאל צבע
 מנהל אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה

הענתק: מר יוסף אהרונוב – מנהל תחום המחקר
 מר אור נוריאל - כלכלן וראש ענף תקציבים

21 באוקטובר, 2013

לכבוד: ד"ר אסי אהרונוב

משרד הרווחה

הנדון: הסכם מסגרת 2013

הרינו לאשר כי השתתפותו של המכון בהסכם המסגרת לשנת 2013 בסך 400,000 ש"ח,
מהווה 46% מעלות הפרויקט.

השתתפות המכון הינה ממקורות נוספים, שאינם תקציב המדינה.

בברכה

יאיר שביט

מנהל כספים

העתק: פרופ' ג'ק חביב מנכ"ל מכון ברודקדייל

אוקטובר 2013

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
תחום מנהל ומשק / יחידת המכרזים

טופס הגשת בקשה לוועדת המכרזים המשרדית

שם האגף/השירות/היחידה המקצועית המבקשת: אגף מחקר תכנון ותכשרה

שם הגורם המקצועי מגיש הבקשה: אור נוראל

תאריך הגשת הבקשה: 22/10/2013

תאריך קבלת הבקשה: _____
 (ימולא על ידי מרכזת הוועדה)

סוג הבקשה: התקשרות במסגרת פטור ממכרז- מכון ברוקדייל

נושא הבקשה: הסכם מסגרת 2013 – 3 מחקרים

פירוט הבקשה: מצורף מכתב פירוט

הגורם עימו מבקשים להתקשר:

שם הספק: מכון ברוקדייל

מספר רישום (עוסק מורשה/עמותה/מלכ"ר): 510681414

תקופת ההתקשרות המבוקשת: מיום 1/12/2013 עד תאריך: 31/12/2014

פירוט מדויק של עלות ההתקשרות: 473,200 ש"ח

(Handwritten signature and stamp)

באחוזים		בשקלים		סה"כ עלות לפי הצעת המחקר	שם הפרויקט
חלק המשרד	חלק המכון	חלק המשרד	חלק המכון		
54.19%	45.81%	257,626	217,774	475,400	תוכנית יוצרים עתידי -תוכניות מעבר מבית הספר לתעסוקה
54.19%	45.81%	135,858	114,842	250,700	הסמכת מטפלים מוגבלות שכלית
54.19%	45.81%	79,716	67,384	147,100	מעונות יום שיקומיים
54.19%	45.81%	473,200	400,000	873,200	סה"כ

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
תחום מנהל ומשק / יחידת המכרזים

סעיף תקציבי : 23-01-10-04-222

נספחים מצורפים:

- ✓ מכתב הגורם המקצועי
- ✓ הצעת מחקר – הערכת תוכנית "יוצרים עתיד".
- ✓ הצעת מחקר – הערכת בוגרי קורס הסמכה למטפלים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות הדיור החוץ בית
- ✓ הצעת מחקר – מחקר בתחום מעונות יום שיקומיים.
- ✓ אישור מימון מכון ברוקדייל

בברכה,
אור נוראל,
כלכלן ומרכז בכיר,
אגף המחקר, תכנון וההכשרה
משרד הרווחה

רנית אדלר כהן

מאת: אור נריאל
 נשלח: יום ראשון 01 דצמבר 2013 15:29
 אל: רנית אדלר כהן
 עותק: יוסף אהרונוב; Couty Sabah - יקותיאל צבע
 נושא: הסכם מסגרת 2013
 pdf.הצעות המחקר; pdf.אבני דרך לתשלום: קבצים מצורפים

לכבוד
 ועדת המכרזים,

- בהתייחס להערות הועדה בנוגע להסכם מסגרת 2013 עם מכון ברוקדייל, נבקש לציין:
1. מכיוון שמדובר בהסכם מסגרת הכולל 3 מחקרים, אורך החוזה אינו יכול להתייחס לכל מחקר בנפרד. מועדי סיום 3 המחקרים כפי שמופיעים בהצעות המחקר הם כלהלן:
 - א. יוצרים עתיד תוכנית מעבר מבית הספר לעולם התעסוקה של השירות לשיקום תעסוקתי – יוני 2018.
 - ב. הסמכה למטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות הדיור החוץ ביתי – מרץ 2015.
 - ג. מעונות יום שיקומיים – מאפייני הילדים העבודה והתרומה הנתפסת לאיכות החיים של הילדים והמשפחות – ספטמבר 2014.
 מכיוון שועדת המכרזים הנחתה לא לחתום על חוזים מעבר לשנה, סיום מועד ההתקשרות שהוגש היה לדצמבר 2014.
 2. מצ"ב אבני הדרך לתשלום בעבור המחקרים הסמכת מטפלים ומעונות יום שיקומיים. למחקר יוצרים עתיד קיים לוח אבני דרך בהצעת המחקר.

שבוע טוב
 ושנה טובה
 אור

1 בדצמבר, 2013

לכבוד
משרד הרווחה
אור נוריאל

שלום אור,

הנדון: אבני דרך לביצוע תשלומים

להלן פירוט אבני הדרך לביצוע תשלומים, עבור ההסכמים שבנדון:

1. הסמכת מטפלים בדיור חוץ ביתי:
 - 1.1. סיום איסוף הנתונים ממנהלים באמצעות שאלון אינטרנטי – 20%
 - 1.2. סיום איסוף נתונים ממטפלים וממונים – 50%
 - 1.3. הגשת דוח סופי – 30%
2. מעונות יום שיקומיים:
 - 2.1. סיום איסוף הנתונים – 50%
 - 2.2. הגשת דוח סופי – 50%

בברכה,

יאיר שביט
מנהל כספים

מאירס - ג'וינט - מכון ברוקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مايرس - جوينت - معهد بروكديل

20 אוקטובר 2013

**הצעת מחקר להערכת בוגרי קורס הסמכה למטפלים
באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות
הדיר החוץ ביתי**

דורי ריבקין וליטל ברלב

טיוטה להערות

תוכן העניינים

3	מבוא ותאור הקורס	.1
6	מטרת המחקר ושאלות המחקר	.2
8	שיטת המחקר	.3
13	תפוקות המחקר	.4
13	פירוש מלווה	5.
13	לוח זמנים	.6
15	תקציב המחקר	.7

1. מבוא ותאור הקורס

האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית במשרד הרווחה שם לו מטרה לשפר את הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית השוהים בדיור חוץ ביתי. כאמצעי להשגת מטרה זו הוחלט לפעול על מנת להעצים את המטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, למקצע את עבודתם ולצמצם אצלם את תחושת הדחק והשחיקה. לפיכך האגף פועל כבר עשרות שנים להכשיר את המטפלים במסגרות הדיור החוץ ביתי. בשנתיים האחרונות הכשרת המטפלים מבוצעת בלעדית באמצעות בית הספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי הרווחה, ובסיוע הקורס המטפלים המשתתפים בו מקבלים תעודת הסמכה לעבודה בתחום.

רקע:

קורס ההסמכה מתקיים כבר כ-40 שנה. בעבר הקורס שהתקיים בבית הספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי רווחה יועד רק למטפלים במעונות, (בתקופה בה נפתח הקורס כמעט כל מסגרות הדיור היו מעונות בבעלות ממשלתית). עם השנים חלו שינויים במאפייני הדיור החוץ ביתי (הפרטה של מסגרות דיור, פתיחה של הוסטלים ודירות). לפני כ-3 שנים בוצע ארגון מחדש של הקורס:

- אוכלוסיית היעד של הקורס שונתה וכיום הוא מיועד למטפלים בכל מסגרות הדיור החוץ ביתי, ולא רק למטפלים במעונות.
- בעבר נפתחו כ-2 מחזורים בשנה. בשנתיים האחרונות, על מנת להסמיך מטפלים רבים ככל האפשר, הוגדל מספר המחזורים באופן משמעותי, והתקיימו כ-10 מחזורים בשנה. בכל מחזור למדו 30-35 מטפלים.
- שילוב פרקטיקום בתהליך הלמידה. הפרקטיקום מבוצע במרכזי הלימוד ומבוסס על עבודה בקבוצות קטנות בחן מועלות בעיות מחיי היום יום.
- השתתפות בקורס דורשת ממנהל המסגרת להצמיד למשתתף מלווה למידה מצוות המסגרת. מלווה הלמידה נדרש ללוות את המטפל המשתתף בקורס בהדרכה ומעקב אחר ביצוע החלק המעשי של הקורס (100 שעות). משתתפי הקורס מתבקשים לבצע מטלות שונות במקום עבודתם (כגון: לראיין מטופל, לבצע תצפית על מטופל), מלווה הלמידה אמור לסייע למשתתף ולתת לו משוב על ביצועיו.

ההשתתפות בקורס אינה חובה, ומטפל יכול לעבוד במסגרת שנים רבות ללא הסמכה. משרד הרווחה מעוניין שכלל המטפלים בדיור התומך יוסמכו, וכראייה לכך אף מתגמל כספית מטפל שמקבל את תעודת ההסמכה. מטפל יכול להשתתף בקורס אם

הוא מעוניין בכך ועומד בדרישות הקבלה לקורס ובתנאי שמנהל המסגרת והמפקח ממליצים עליו. מנהלי מסגרות הדיור אינם מספקים המלצה לכל מטפל המעוניין להשתתף בקורס.

תאור הקורס

חיקף קורס ההסמכה למטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית הוא 500 שעות, מתוכם 400 שעות פרונטליות ו-100 שעות הכשרה מעשית. מפגשי הקורס מתקיימים אחת לשבוע במשך כשנה וחצי. בתחילת דרכו חיקף הקורס עמד על 1700 שעות. במהלך השנים החיקף הצטמצם ובעשור האחרון חיקף הקורס הוא 500 שעות. בהתאם, הוגדר סילבוס התואם את החיקף החזיש של הקורס, ואת החידושים וההתפתחויות בתחום

הקורס מבוצע על ידי בית הספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי רווחה ב-4 מחוזות בארץ: תל אביב, חיפה, ירושלים ובאר שבע. בכל מחוז יש מרכז לימוד עם רכז קורס שהוא עובד סוציאלי אשר אחראי על ניהול הקורס ומרצה בפועל חלק מן ההרצאות. עלות הקורס למטפל היא 7500 ₪. בתום הקורס הוא מקבל תעודת הסמכה כמטפל, והטבה כספית המוערכת בסכום של כ-1000 ₪ לחודש (השכר מוצמד לשכר של אחות מעשית). משרד הרווחה נושא בעלות תוספת שכר זו, ומעביר אותה למסגרות הדיור. הקורס מתקיים בשפה העברית. בימים אלה נפתח לראשונה קורס בשפה הערבית ובעוד כחודשיים מתוכנן להיפתח קורס המיועד למטפלים במגזר החרדי. הצעת המחקר הנוכחית תתמקד בקורס הנערך בעברית בלבד, שכן המחקר אמור להעריך את בוגרי הקורס, ובמסלולים החדשים הלימודים יסתיימו רק בעוד כשנה וחצי.

הקורס כיום מבוסס על מספר מרכיבים:

- הרצאות במסגרת קבוצת הלימוד (35-30 לומדים) לפי סילבוס שנקבע על ידי ועדת היגוי מקצועית. ההרצאות מבוצעות בחלקן על ידי רכזי הקורס ומרבית השעות ידי מרצים מתוך רשימה שאושרה על ידי בית הספר המרכזי ונציגי האגף למוגבלות שכלית התפתחותית במשרד הרווחה.
- פרקטיקום – שיחות קבוצתיות על בעיות וסוגיות שעולות במהלך העבודה. השיחות מבוצעות בקבוצות של 15-18 איש (כל קבוצת לימוד מחולקת ל-2 קבוצות), ומונחות על ידי רכזי קורס ומדריכים שאושרו על ידי בית הספר המרכזי.
- ביקורים במסגרות דיור או במסגרות קהילתיות בהתאם לנושא.
- ביצוע של מבחנים ומטלות והצגת פרויקט גמר בפני הקבוצה.

- עבודה מעשית במקום העבודה בהתאם למשימות שניתנות על ידי רכזי הקורס. עבודה זו מבוצעת בליווי של מלווה למידה שממונה על ידי מנהל מסגרת הדיור בו מועסק המשתתף בקורס. מנהל המסגרת מתחייב לאפשר למטפל לבצע את העבודה המעשית.
- ההרצאות, הפרקטיקום, הביקורים המבחנים והצגת מטלות מתפרסים על פני 400 שעות לימוד, והעבודה המעשית במקום העבודה מוגדרת כ-100 שעות לימוד.

אוכלוסיית היעד של הקורס: מטפלים/מדריכים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית אשר עונים על הדרישות הבאות:

- ותק מינימלי של שנה בתפקיד
 - לפחות 11 שנות לימוד (עבור מטפלים המועסקים במעונות ממשלתיים נדרשות 12 שנות לימוד)
 - קיבלו המלצה ממנהל ומפקח מסגרת הדיור בה הם עובדים.
- מועמדים שעומדים בדרישות הקורס מגיעים למיון המבוסס על משימות קבוצתיות ומתנהל על ידי רכזי הקורס. מועמד שאינו עובר את המיון בהצלחה, בקשתו להשתתף בקורס נדחית.

מטרות הקורס (מתוך קול קורא לקורס החסמכה):

- הבהרה של מושגים ומונחים מתחום הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- הכרת מדיניות האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- הקרות עם מאפיינים ותפקוד פסיכו-סוציאלי של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית על פני רצף התפתחותי.
- פיתוח והקנייה של ערכים מנחים לטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- הגברה והיזוק של מדענות, הבנה ורגישות לטיפול באנשים מוגבלות שכלית התפתחותית.
- פיתוח מיומנויות וכלים לעבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בדיור.
- הקניית כלים לבנייה ולהפעלה של תכניות לקידום אישי של הדיירים.
- הקרות עם התחומים של מקצועות הרפואה בטיפול באנשים עם מוגבלות.

- רכישת מיומנויות עבודה בצוות רב-מקצועי ועבודה עם הורים.
- גיבוש זהות תפקיד המטפל.

דרישות הקורס:

- נוכחות במינימום 80% מהמפגשים והשתתפות פעילה בשיעורים.
- הגשה של מטלות בכתב במהלך הקורס.
- עמידה בהצלחה במבחנים במהלך הקורס.
- הגשת עבודה מסכמת בכתב עם סיום הקורס (פרויקט סיום).

מאפייני המעונות השולחים את המטפלים לקורס ההסמכה:

לא קיים מידע על מאפייני בוגרי הקורס, אולם לדברי נציגי משרד הרווחה 90% מהמטפלים במעונות הממשלתיים הינם מטפלים מוסמכים, והם מעריכים כי בשאר המוסדות כ-20% מהמטפלים הוסמכו. כיום קיימים בארץ 9 מעונות ממשלתיים המיועדים למטופלים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, 54 מעונות שאינם ממשלתיים (פרטיים וציבוריים) וכ-100 הוסטלים. מטפלים ממוסדות ממשלתיים אשר משתתפים בקורס מקבלים מימון של 70% מעלותו והשתתפות בקורס נחשבת להם כיום עבודה. בשאר המוסדות אין מדיניות קבועה. יש מוסדות אשר משתתפים במימון הקורס ויש שמכירים בהשתתפות בקורס כזמן עבודה ויש מוסדות שאינם מכירים בכך. מטפלים מוסמכים המועסקים במעונות הממשלתיים מקבלים הטבות כלכליות גבוהות יותר בהשוואה למטפלים ממוסדות שאינם ממשלתיים (למשל, הפחתת שעות העבודה החודשיות).

2. מטרת המחקר ושאלות המחקר

מטרת המחקר היא לבחון האם תהליך ההסמכה משפר את תפקודם של המטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות הדיור החוץ ביתי. באופן ספציפי יבחן המחקר את הנושאים הבאים:

1) תפיסת יישום הקורס מנקודת מבטם של הבוגרים

- קשיים ותוזקות בהפעלת הקורס
- חלוקת השעות בין מרכיבי הקורס השונים (הרצאות, פרקטיקום, ביקורים, עבודה מעשית)

- ג) היקף הזמן המוקדש לכל נושא לימוד
- ד) התמודדות עם קשיים במהלך הקורס

2) המשתתפים בתוכנית

- א) מאפייני הרקע של המשתתפים (כגון: גיל, מין, עולים, ותק בעבודה, ליקויי למידה, שליטה בעברית)
- ב) מאפייני מקום התעסוקה של המשתתפים (כגון: סוג וגודל המסגרת בה מועסקים, סוג האוכלוסייה המטופלת)

3) המסגרות השולחות את המטפלים לקורס

- א) מאפייני המסגרות (האם יש שוני בין המסגרות אשר שולחות לקורס, מהו שיעור המטפלים המוסמכים בכל מסגרת)
- ב) סיבות המנהלים לשלוח או לא לשלוח מטפלים לקורס

4) שביעות רצון מהקורס

- א) בקרב משתתפי הקורס
- ב) בקרב הממונים הישירים של המטפלים
- ג) בקרב מנהלי המסגרות

5) תפיסת תרומות הקורס

- א) המידה בה הקורס משיג את מטרותיו.
- ב) השלכות הקורס על היבטים תעסוקתיים שונים (מחויבות לעבודה, מוטיבציה לעבודה, תפיסת מסוגלות עצמית בעבודה, שחיקה, שביעות רצון מהעבודה גאווה בתחום העיסוק, תפיסת עתיד במקצוע, תחלופה, אפשרויות קידום)

3. שיטת המחקר

3.1 אוכלוסיית המחקר

- (א) מטפלים באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית –
א. מסיימי הקורס בשנה האחרונה
ב. מטפלים שאינם מוסמכים אך עונים על הדרישות להשתתף בקורס ומותאמים למסיימי הקורס מבחינת מאפייני רקע כגון: מין, ותק בעבודה (קבוצת השוואה).
- (ב) אנשי מפתח רלוונטיים במשרד הרווחה (כולל בבית הספר להכשרת עובדים לשירותי רווחה)
ג. מפקחים על מסגרות דיור חוץ ביתי
ד. מנהלי מסגרות של מסיימי הקורס בשנה האחרונה
ה. ממונים ישירים של המטפלים (מדריך, אם בית)
ו. מלווי למידה של משתתפי הקורס

3.2 מערך המחקר

מערך המחקר מורכב משני מרכיבים:

- א. בניית כלי המחקר - הגדרת מהו מטפל מיטבי
ב. בדיקת תוצאות הקורס - הערכת איכות הטיפול הניתן על ידי המטפלים

בניית כלי המחקר תתבסס על איסוף מידע וניתוח נתונים איכותניים. הערכת איכות הטיפול הניתן על ידי המטפלים תתבסס על השוואת נתונים כמותיים בין מסיימי הקורס לבין קבוצת השוואה.

- א. בניית כלי המחקר - לצורך כך יוגדר מהן הציפיות מהקורס וממטפל שסיים את הקורס, מהו מטפל מיטבי וכיצד ניתן למדוד את איכות המטפל. מתוך שיחות עם אנשים מבית הספר הארצי ומהאגף למוגבלות שכלית התפתחותית, עולה כי אין הגדרה אופרטיביות לגבי ההשפעות להן ניתן לצפות בעקבות הקורס, ואיך אפשר למדוד השפעות אלה. לדוגמא: הקורס שואף להגברת וחיוק של מודעות, הבנה ורגישות של המטפלים. כיצד יבואו אלה לידי ביטוי בתפקוד של המטפל ביום יום? וכיצד ניתן למדוד זאת? לשם הגדרה

זאת, יש צורך בבירור עם גורמים ברמות שונות (מטפלים, מדריכים, מנהלי מוסדות, צוות הקורס והאגף).

ב. בדיקת תוצאות הקורס - השוואה בין מטפלים שסיימו את קורס ההסמכה לבין מטפלים בקבוצת השוואה אשר לא השתתפו בקורס.

3.3 משותפי המחקר

משתפי התכנית: מטפלים אשר סיימו את קורס ההסמכה במהלך השנים 2012-2013.

קבוצת השוואה: מטפלים לא מוסמכים ויש להם משתני רקע דומים למסיימי הקורס (מין, גיל, ותק).

ממונים ישירים על המטפלים: ממונים ישירים על מטפלים אשר משתתפים במחקר.

אנשי מפתח במשרד הרווחה: גורמים הרלוונטיים במטה האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ובבית חספר המרכזי להכשרת עובדים לשירותי הרווחה.

מפקחים על מסגרות דיור חוץ ביתי: מפקחים במחוזות בהם נערך הקורס.

מנהלי מסגרות דיור חוץ ביתי: מנהלים מכלל במסגרות בארץ.

מלווי למידה של משותפי הקורס

3.4 כלי המחקר

בניית כלי המתקד תבוצע באמצעות ראיונות חצי מובנים איכותניים. בדיקת איכות המטפל תבוצע באמצעות כלי מחקר כמותיים - שאלון שיועבר באופן טלפוני למטפלים ולממונים הישירים שלהם ושאלון אינטרנטי למנהלי מסגרות הדיור.

כלים איכותניים לצורך בדיקת יישום הקורס ובניית כלי המחקר – ראיונות חצי מובנים אשר יערכו פנים אל פנים עם :

- 1) אנשי מפתח במשרד הרווחה - יערכו כ-6 ראיונות.
- 2) מפקחים על מסגרות דיור חוץ ביתי של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית - יערכו 4 ראיונות מפקחים, אחד מכל מחוז בו נערך הקורס.
- 3) מנהלי מסגרות דיור חוץ ביתי - ירואיינו כ-8 מנהלי מסגרות
- 4) מלווי למידה של משתתפי הקורס - ירואיינו כ-4 מלווי למידה.
- 5) מטפלים מוסמכים - מדגם של כ-8 מטפלים.
- 6) מטפלים לא מוסמכים - מדגם של כ-4 מטפלים.
- 7) ממונים ישירים על מטפלים - מדגם של כ-4 ממונים.

איסוף המידע במסגרת הראיונות יתמקד ב:

- א. איתור חוזקות וקשיים בקורס ובאופן הפעלתו
- ב. תפיסת השפעות הקורס
- ג. הגדרת ציפיות ממטפל מוסמן (בוגר הקורס) וכיצד ניתן למדוד עמידה בציפיות אלה

כלים כמותיים לצורך הערכת איכות המטפל – שאלונים שיועברו ל:

- 1) מטפלים שסיימו את הקורס במהלך שנת הלימודים תשע"ג. ידגמו 300 מטפלים מקרב בוגרי הקורס בשנים 2012-2013 והם ירואיינו בשאלון טלפוני. מטפלים דוברי עברית ירואיינו בעברית ומטפלים דוברי ערבית ירואיינו בערבית.
- 2) מטפלים בקבוצת ההשוואה. כ-300 מטפלים ירואיינו בראיון טלפוני. מטפלים דוברי עברית ירואיינו בעברית ומטפלים דוברי ערבית ירואיינו בערבית.
- 3) ממונים ישירים על המטפלים שמשתתפים במחקר (משתתפי הקורס וקבוצת ההשוואה) - כ-600 ממונים (300 ממונים של משתתפי הקורס ו-300 ממונים של מטפלים בקבוצת ההשוואה) ירואיינו בראיון טלפוני. ממונים דוברי עברית ירואיינו בעברית ומטפלים דוברי ערבית ירואיינו בערבית.

4) מנהלי מסגרות דיור - כלל מנהלי המוסדות בארץ יתבקשו למלא שאלון אינטרנטי בעזרתו תאוטר קבוצת ההשוואה, יתקבל מידע לגבי עמדות כלפי הקורס, יישום הקורס ושביעות הרצון ממנו. השאלון למנהלים יועבר ראשון שכן באמצעותו תאוטר קבוצת ההשוואה.

איסוף חמידע במסגרת השאלון למנחל יתמקד ב :

- א. מאפייני מסגרת הדיור (כגון : מספר מטופלים, מספר מטופלים, מספר מטופלים מוסמכים, סוג האוכלוסייה המטופלת)
- ב. מאפייני רקע של מטופלים שסיימו את הקורס בשנת הלימודים תשע"ג ושל מטופלים תואמים להם (כגון : גיל, מוצא, ותק).
- ג. תפיסת השפעות קורס החסמכה
- ד. סיבות לשלוח או לא לשלוח מטופלים לקורס
- ה. שביעות רצון מהקורס
- ו. השפעות נתפסות של הקורס

איסוף המידע במסגרת השאלונים למטופלים ולממונים עליהם יתמקד ב :

- א. מאפייני הרקע של המשתתפים : גיל, מגדר, ותק, מוצא
- ב. תחושת מסוגלות אישית בעבודה
- ג. שביעות רצון מהעבודה
- ד. שחיקה
- ה. מוטיבציה לעבודה
- ו. גאוה בתחום העיסוק
- ז. תפקוד במצבים שונים
- ח. שביעות רצון מהקורס ותפיסת תרומתו (רק למשתתפים, לא לקבוצת ההשוואה)
- ט. תכני קורס חשובים במיוחד וחסדים בקורס
- י. מידת העניין להשתתף בקורס וחיבות לכך

5) שאלון לממונים הישירים של המטופלים יכלול מידע על :

- א. תפקוד המטפל במצבים שונים

ב. תפיסת השפעות הקורס

ג. שביעות רצון מהקורס

3.5 מהלך המחקר

מיפוי מאפייני בוגרי הקורס – יבוצע מיפוי ראשוני של מאפייני בוגרי הקורס על בסיס טפסי הרישום לקורס.

בניית קבוצת ההשוואה – מנהלי המוסדות יתבקשו לציין בשאלון האינטרנטי מיהם המטפלים הלא מוסמכים אשר מתאימים להשתתף בקורס והם היו ממליצים עליהם. המנהלים ימלאו מספר מאפיינים של מטפלים אלה (כגון: מין, גיל, ותק, מוצא). על בסיס פרטים אלה ומאפייני בוגרי הקורס יבחרו מטפלים לקבוצת ההשוואה.

לאור ההערכה כי במעונות הממשלתיים כ-90% מהמטפלים הם מוסמכים, לא ניתן יהיה לאתר במעונות אלה מטפלים לקבוצת ההשוואה. לאור זאת משתתפי הקורס ממעונות אלה לא יוכלו בחלק ההשוואתי של המחקר, ושאלו רק על מידת שביעות רצונם מהקורס. כמו כן, בקבוצת ההשוואה לא יכללו מטפלים וממונים מהמעונות הממשלתיים.

נתונים אשר יועבר למכון ברוקדייל ממשד הרווחה – לצורך המחקר משרד הרווחה יעביר לעורכי המחקר מספר נתונים:

א. טפסי הרישום לקורס ההסמכה.

ב. רשימת מוסדות ומידע בדבר האפיון שלהם – ממשלת/ציבורי/פרטי.

ג. פרטי התקשרות עם מוסדות הדיור החוץ ביתי – כתובות דואר אלקטרוני, מספרי טלפון, שמות המנהלים.

ד. נתונים על מטפלים במסגרות הדיור החוץ ביתי – מסמכים אשר מרכזים מידע על שמות המטפלים, שם המוסד בו הם מועסקים וחוקן שלהם.

העלאת שיעור ההענות – מכון ברוקדייל יעשה את מירב המאמצים להגיע לשיעורי הענות גבוהים (שליחת מיילים לתזכורת, פניות טלפוניות תוזרות, תרגום שאלונים לערבית ולרוסית וביצוע ראיונות בערבית וברוסית). במקרים בהם עורכי המחקר יתקלו בקושי לגייס שיתוף פעולה, מנהל השירות לדיור תומך ידאג שנציג ממשד הרווחה ייצור קשר עם מנהלי המוסדות חילונטיים.

4. תפוקות המחקר

זוח מסכם - הדוח המסכם יתייחס לתוצאות ותרומות הקורס ולשביעות הרצון ממנו מבחינת המשתתפים, הממונים והמנהלים. טיוטה של הדוח הסופי תוגש להערות במרץ 2015. הדוח יפורסם על ידי מכון ברוקדייל.

5. ועדת היגוי

המחקר ילווה בידי ועדה של נציגי האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית, מנהלי מוסדות דיור, מדריכים, מטפלים ומשתתפים נוספים שיקבעו על ידי המזמינים וצוות המחקר.

6. לוח זמנים

לוח אוכלוסיות המחקר ומועדי איסוף הנתונים

ראיונות עומק חצי מובנים	שאלון אינטרנטי	ראיונות טלפוניים	אוכלוסיית המחקר
נובמבר 2013 – מרץ 2014	דצמבר 2013 – פברואר 2014		מנחלי מסגרות דיור
נובמבר 2013 – מרץ 2014		יולי-ספטמבר 2014	מטפלים שסיימו את הקורס
נובמבר 2013 – מרץ 2014		יולי-ספטמבר 2014	מטפלים בקבוצת ההשוואה
נובמבר 2013 – מרץ 2014		יולי-ספטמבר 2014	ממונים ישירים של מסיימי הקורס ושל קבוצת ההשוואה
נובמבר 2013 – מרץ 2014			אנשי מקצוע המעורבים בקורס – צוות בית הספר, נציגי משרד הרווחה, מפקחים, מלווי למידה

לוח שלבי המחקר ומועד ביצועם

שלב	מועד	הערות
תחילת המחקר	נובמבר 2013	
בניית ראיונות חצי מובנים	נובמבר 2013	
בניית שאלון אינטרנטי למנהלי מסגרות	נובמבר 2013	
איסוף נתונים ממנהלים באמצעות שאלון אינטרנטי	דצמבר 2013 – פברואר 2014	תאריך משוער. מותנה במידת שיתוף הפעולה מצד המנהלים ונציגי משרד הרווחה
ראיונות חצי מובנים	דצמבר 2013 – מרץ 2014	
עיבוד נתוני השאלון האינטרנטי למנהלים	מרץ-אפריל 2014	
עיבוד נתוני הראיונות חצי מובנים	אפריל-יוני 2014	
בניית שאלונים למטפלים ולממונים	מאי-יוני 2014	
איסוף נתונים ממטפלים וממונים	יולי-ספטמבר 2014	
עיבוד נתוני השאלונים למטפלים ולממונים	אוקטובר-דצמבר 2014	
כתיבת דוח מסכם	ינואר-מרץ 2015	
הגשת דוח מסכם	מרץ 2015	

7. תקציב המחקר

עלות בש"ח

	כח אדם	
	חוקר ב'	
74,700	21%	אחוז משרה
77,900	40%	עוזר מחקר בכיר
2,100		נסיעות
154,700		סה"כ כח אדם
	עבודת שדה	
25,900		רכז
20,800		טלפנים
1,600		מסמלים
3,300		נסיעות
5,000		שיחות טלפון
3,100		תרגום
59,700		סה"כ עבודת שדה
	הוצאות אחרות	
13,500		דוח עריכה והדפסה
227,900		סה"כ
22,800		משרדיות
250,700		סה"כ עלות

מאירס - ג'זינט - מכון ברזקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مايرس - جوينت - معهد بروكديل

10 אוקטובר 2013

**הצעת מחקר להערכת 'יוצרים עתיד'
תוכנית מעבר מבית הספר לעולם התעסוקה
של השירות לשיקום תעסוקתי, אגף השיקום משרד הרווחה**

דורי ריבקין וליטל ברלב

טיוטה להערות

תוכן העניינים

3	מבוא ותאור התוכנית	.1
6	מטרת המחקר ושאלות המחקר	.2
8	שיטת המחקר	.3
14	ועדת היגוי	.4
15	לוח זמנים	.5
19	תקציב	.6
21	ביבליוגרפיה	.7

1. מבוא ותאור התוכנית

המעבר מגיל הנעורים לבגרות ומבית הספר לחיים עצמאיים מביא עמו שינוי בצרכים, בשירותים ובספקי השירותים. אולם המעבר משירותים לילדים אל שירותים למבוגרים אינו פשוט וחלק: יש צורך בשירותי מעבר ייחודיים כדי לסייע בהסתגלות לתפקידים החדשים ובמעבר בין שני שלבי החיים (טאון, 2009).

תוכניות מעבר מיועדות להכין בני נוער עם מוגבלות וצרכים מיוחדים לחיים הבוגרים, לרבות עולם העבודה. הן מבוססות על ההבנה שנוער זה מתנסה בקשיים בבגרות, לאחר שסיים את לימודיו בבית הספר. בני הנוער זקוקים לסיוע בגיבוש זהותם העצמית, בהסתגלותם לחברת הבוגרים ולשיפור תפקודם החברתי והתעסוקתי לקראת חייהם כבוגרים. תפקידה העיקרי של תוכנית מעבר היא להוות גשר בין שני שלבי חיים מרכזיים:

א. השלב הראשון - חיי תלמיד בתקופת בית הספר, בה העיסוק המרכזי של האדם קשור בלימודים.

ב. השלב השני - חיי בוגר עצמאי, תקופה בה העיסוק המרכזי של האדם הוא עבודה או תחליכי הכשרה לעבודה.

תאור התוכנית

השרות לשיקום תעסוקתי באגף השיקום במשרד הרווחה מפעיל מזה 15 שנה את התוכנית "יוצרים עתיד", תוכנית מעבר מבית הספר לעולם העבודה עבור תלמידים עם מוגבלויות שונות הלומדים בחינוך המיוחד. התוכנית החלה לפעול כפיילוט לפני כ-15 שנה ב-4 בתי ספר לחינוך מיוחד, וחיום פועלת ב-24 בתי ספר. התוכנית מופעלת בשיתוף עם האגף לחינוך מיוחד במשרד החינוך, במשולב עם תוכנית "מעברים" – תוכנית מעבר של משרד החינוך לתלמידי החינוך המיוחד. במסגרת "מעברים" הצוות החינוכי עוסק עם התלמידים במשך 3 שנים בתכנים רלבנטיים למעבר לבגרות, כגון עצמאות, יחסים חברתיים. "תעסוקה" היא אחד מעשרת תחומי התוכן של "מעברים" ותוכנית "יוצרים עתיד" אחראית לתחום הזה. "יוצרים עתיד" היא תוכנית אישית, רב מערכתית וממוקדת תוצאה, המעודדת מתבגרים עם מוגבלויות לפתח אוריינטציה עתיד¹ בתחומי החיים השונים תוך מיקוד בבחירה בעלת משמעות של מסלול קריירה (מתוך מודל ומתווה עבודה – תוכניות מעבר "יוצרים עתיד", מינה רז וגלית גבע).

¹ אוריינטציה עתיד מוגדרת כמכלול הדימויים שבפי אדם מפתחים בהקשר לעתידם ומבטאים באמצעות תקוות וחששות לגבי תחומים שונים (לדוגמה, השכלה, שירות צבאי, עמדה וקריירה) (סגינר, 2001).

בשנתיים האחרונות משרד הרווחה פיתח מודל להפעלת התכנית במתכונת חדשה. כיום התוכנית פועלת במתכונת זאת ב-18 בתי ספר של החינוך המיוחד ברחבי הארץ ובארבע כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים. התכנית מיועדת לתלמידים עם מוגבלויות מהאוכלוסייה אותה משרת אגף השיקום במשרד הרווחה (בעלי מוגבלות חושית ופיזית, וליקויי למידה מורכבים) ושצוות בית הספר מוצא כי יש להם פוטנציאל לתעסוקה בשוק העבודה הפתוח.

הנחת העבודה של מודל התכנית הנוכחי היא שבתחום הכנה לעולם העבודה יש לבני נוער עם מוגבלות אותם צרכים שיש לצעירים אחרים, אך יש להם חסמים נוספים, כגון חוסר בטחון עצמי, סטיגמה והעדר הזדמנות להתנסות. לכן המודל מתבסס על תאוריות המעבר לעבודה באוכלוסייה הנורמטיבית. הדגש של תכנית מעבר הוא על בחירה. כדי לבצע בחירה בעלת משמעות הנער צריך:

1. צמיחה אישית (שילוב של אוריינטציות עתיד והכוונה עצמית)
2. ידע על עולם העבודה
3. הזדמנויות להתנסות מעשית

המודל של תכנית המעבר לעולם העבודה מבוסס על שלושת הרבדים האלה, אשר מזינים זה את זה ומקבלים ביטוי בכל אחת משנות התכנית. עבור תלמידי כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים, התכנית מתחילה בכיתה י' (גיל 15-16) ומסתיימת בכיתה יב' (גיל 18). עבור תלמידים הלומדים בבתי ספר לחינוך מיוחד עד גיל 21, התוכנית יכולה להמשיך יותר מ-3 שנים, עד תום לימודיהם.

אוכלוסיית היעד של התוכנית: בתחילת דרכה התוכנית פעלה בקרב תלמידים עם נכות פיזית קשה. כיום התוכנית משרתת תלמידים מאוכלוסיית היעד של אגף השיקום (מוגבלויות פיזיות, חושיות, וליקויי למידה מורכבים). לדברי נציגי משרד הרווחה, בשנים האחרונות משתתפים בתכנית בעיקר תלמידים עם לקויות למידה מורכבות, לקות שמיעה, לקות ראייה ונכות פיזית לא קשה. בשנת הלימודים הקודמת התוכנית החלה לפעול כפיילוט גם בקרב כ-40 תלמידים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ובקרב תלמידים עם קשיי תקשורת. התוכנית מיועדת לתלמידי חינוך מיוחד הלומדים בבית ספר לחינוך מיוחד או בכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים, ולא לתלמידים משולבים באופן יחידני. בתוכנית משתתפים תלמידים שבתי הספר מעריכים שיש להם פוטנציאל גבוה להשתלב בשוק התעסוקה הפתוח. הוריו של תלמיד שמעוניין להשתתף בתכנית המעבר נדרשים לפתוח תיק במתלקת הרווחה ברשות המקומית.

מטרת התוכנית: לאפשר למתבגר עם המגבלה, להתוות לעצמו חיים עצמאיים בקהילה בדגש על מסלול קריירה בעל משמעות וליצר רצף בתהליך התפתחות הקריירה בהמשך לסיום מסגרות החינוך. מטרת העל של התכנית היא העסקת צעירים עם מוגבלות וקידום השתתפותם בשוק העבודה הפתוח בתום לימודיהם (מתוך מודל ומתווה עבודה – תוכניות מעבר "יוצרים עתיד", מינה רו וגלית גבע).

יעדי התוכנית:

1. פיתוח אוריינטציית עתיד והכוונה עצמית המאפשרות בחירה והשתלבות בעיסוק משמעותי לחיים בתום התכנית.
2. הקניית ידע פרקטי ויישומי אשר יסייע למשתתפים בהשתלבותם בעולם העבודה (באמצעות למידה עיונית).
3. התנסות מעשית בעולם העבודה תוך ביסוס של מיומנויות ביצוע.

מודל העבודה החדש של התוכנית: מודל התכנית הנוכחי התגבש במשרד הרווחה במהלך השנתיים האחרונות, והטמעתו בבתי הספר החלה בשנת הלימודים תשע"ג. המודל אמור להתחיל לפעול באופן גורף בכלל בתי הספר המפעילים את התכנית החל משנת הלימודים תשע"ד. המודל החדש שם דגש על התנסות במקומות עבודה רגילים בשוק הפתוח, ולא תומך בהפעלת סדנאות עבודה בתוך בית הספר. כמו כן, מודל זה כולל עבודה קבוצתית בשילוב תכנית אישית לכל תלמיד. במסגרת התכנית האישית נקבעים לתלמיד יעדים והוא מקבל משוב על התקדמותו. לכל תלמיד מנוהל תיק אישי ובו פרטים אישיים, ומעקב אחר הצבת יעדים והתקדמות לעברן במסגרת ההתנסות בעבודה.

אופן הפעלת התוכנית: התוכנית "יוצרים עתיד" פועלת בשיתוף עם משרד החינוך. משרד החינוך אחראי לחלק העיוני של התכנית, ומשרד הרווחה לחלק המעשי. התלמידים מתנסים בעבודה במקומות עבודה רגילים (למשל בית קפה, בית חולים, גן ילדים). בדרך כלל התלמידים יוצאים במהלך שעות הלימודים למקומות העבודה אחת לשבוע למשך כ-4 שעות. עבודת התלמידים מבוצעת ללא תגמול כספי עד להסדרת החקיקה בנושא.

משרד הרווחה מפעיל את התוכנית רק בכיתות בהן פועלת תכנית "מעברים" של משרד החינוך (תנאי של משרד החינוך). מדובר בתכנית הכנה לחיים עצמאיים שמתייחסת ל-10 תחומים

(כגון: עצמאות אישית, פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, בריאות ובטחון, תעסוקה ועוד).
תכנית המעבר של משרד הרווחה עוסקת רק במרכיב התעסוקה.

התוכנית של משרד הרווחה מופעלת באמצעות שני זכיינים: עמותת ישמעי אשר מפעילה את התכנית עבור תלמידים עם לקות שמיעה ב-2 בתי ספר, ועמותת יאלוויץ אשר מפעילה אותה עבור תלמידים עם כל שאר הלקויות ב-20 בתי ספר. בכל בית ספר פועל רכו השמה מטעם הזכיין אשר אחראי על ליווי אישי של התלמידים בהתנסות המעשית, אחראי למציאת מקומות עבודה, נמצא בקשר עם המעסיקים ונותן לתלמיד משוג אישי על עבודתו.

משתתפי התכנית: בשנת הלימודים תשע"ג השתתפו בתכנית כ-340 תלמידים מ-24 בתי ספר ברחבי הארץ במגזר היהודי ובמגזר הערבי. רוב מוחלט של בתי ספר הם בתי ספר של החינוך המיוחד. בתכנית לומדים כיום תלמידים מ-5 שנתונים (גיל 15-21), כאשר תלמידי בתי ספר לחינוך מיוחד ממשיכים בתכנית עד גיל 21 ותלמידי חינוך מיוחד הלומדים בבתי ספר רגילים מסיימים את התכנית בגיל 18. ההערכה היא כי בשנים הקרובות בכל שנה יסיימו את התכנית כ-100 תלמידים.

2. מטרת המחקר ושאלות המחקר

מטרת המחקר היא לסייע להמשך פיתוח תוכנית המעבר "יוצרים עתיד" על ידי בחינת היישום והתוצאות שלה עבור המשתתפים. באופן ספציפי יבחן המחקר את נושאים הבאים:

1) המשתתפים בתוכנית

- א) מאפיינים אישיים של המשתתפים (כגון: סוג הלקות, רמת התפקוד, תומרת הלקות, מגדר, מגזר)
- ב) מאפיינים משפחתיים (כגון: מאפיינים סוציו-אקונומיים, טיב הקשר עם המשפחה, ציפיות המשפחה מהתלמיד)

2) יישום התוכנית

- א) המבנה הארגוני של התוכנית
- ב) הזכיינים – מאפייני רכזי ההשמה, התאמה והכשרה לתפקיד, עמידה בדרישות
- ג) מידת האחידות/ השוני בהפעלת התכנית
- ד) קשיים וחזקות בהפעלת התוכנית

- ה) יישום מודל העבודה – תיק אישי, תוכניות אישיות לתלמידים, הגדרת מטרות אישיות, התנסות תעסוקתית, מעקב וקבלת משוב.
- ו) שיתוף הפעולה בין הגורמים השונים בהפעלת התוכנית
- ז) המעסיקים – מאפיינים, סיבות להשתתפות, התאמות בעבודה והכנת העובדים, שביעות רצון מהעסקת התלמידים ומן הקשר עם רכו' ההשמה

3) תוצאות

- א) תוצאות למשתתף בטווח הקצר (בסיום ההשתתפות בתוכנית)
- תחושות ויכולות אותן התכנית שואפת לפתח: מוטיבציה לעבודה, תפיסת העצמי כעובד, פיתוח אוריינטציית עתיד, תחושת מסוגלות אישית
 - בחירת מסלול לעתיד: שרות צבאי, שרות לאומי, לימודים על תיכוניים/אקדמיים, עבודה בשוק החופשי, או מסגרת תעסוקתית אחרת
- ב) תוצאות למשתתף בטווח הארוך (שנה וחצי מתום ההשתתפות בתוכנית)
- תחושות ויכולות: מוטיבציה לעבודה, תפיסת העצמי כעובד, פיתוח אוריינטציית עתיד, תחושת מסוגלות אישית
 - עיסוק: שרות צבאי, שרות לאומי, לימודים על תיכוניים/אקדמיים, עבודה בשוק החופשי, או במסגרת תעסוקתית אחרת
 - שביעות רצון מהעיסוק
 - השתלבות בעבודה – חיקף משרה, שכר, התמדה, סיבות להפסקת עבודה / להחלפת עבודה

4) שביעות רצון המשתתפים והוריהם מהתכנית

- א) שביעות רצון המשתתפים וההורים מהתוכנית
- ב) תפיסת השפעות התכנית בטווח הארוך

3. שיטת המחקר

3.1 אוכלוסיית המחקר

1. משתתפי התוכנית
2. קבוצת השוואה - תלמידים בבתי ספר של החינוך המיוחד שאינם משתתפים בתוכנית
3. הצוות החינוכי בבתי ספר בהם מופעלת התכנית
4. הורי התלמידים המשתתפים בתוכנית ובקבוצת השוואה
5. אנשי מפתח רלוונטיים במשרד הרווחה
6. אנשי מפתח רלוונטיים במשרד החינוך
7. הזכיינים - רכזי ההשמה, רכזים מתוזייים ומנהלים ארציים
8. מעסיקים

3.2 מערך המחקר

יישום והפעלת התוכנית יבדקו בנקודת זמן אחת במהלך שנת הלימודים תשע"ח (נובמבר 2014-מרץ 2015) באמצעות ראיונות חצי מובנים (ראה להלן), מידע מהתיקים האישיים של התלמידים המשתתפים בתכנית, ראיונות עם מעסיקים, ותצפיות במקומות ההתנסות בעבודת.

תוצאות ההשתתפות בתכנית לגבי המשתתפים

תוצאות התוכנית יבדקו באמצעות השוואה בין תלמידים המשתתפים בתכנית המעבר לבין תלמידים בקבוצת השוואה.

- משתתפי התכנית: כל התלמידים (כ-200 תלמידים) המשתתפים בתכנית יוצרים עתיד ושמורים לסיים את לימודיהם במערכת החינוך בשנת הלימודים תשע"ה (2015) ותשע"ו (2016).
- קבוצת השוואה: כ-150 תלמידים שמורים לסיים את לימודיהם בתשע"ה (2015) וכ-150 תלמידים שמורים לסיים את לימודיהם בתשע"ו (2016) חלומדים בבתי ספר של החינוך המיוחד בשכבות גיל תואמות, עם לקויות דומות ויכולות דומות למשתתפי התכנית. (בעלי פוטנציאל להשתלב בשוק העבודה הפתוח, לפי הערכת הצוות החינוכי). יבחרו תלמידים מבתי ספר אשר אינם משתתפים בתכנית המעבר של משרד הרווחה, אך משתתפים בתכנית "מעברים" של משרד החינוך.

הליך גיוס קבוצת החשוואה: לאחר קבלת היתר משרד החינוך, יהיה צורך לאתר בתי ספר לחינוך מיוחד לילדים עם לקויות דומות לאלה שמשותפים בתוכנית, ועם מאפיינים אישיים דומים (מגזר, אזור). צוות המחקר יפנה למנהלי בתי הספר בבקשה להשתתף במחקר. ניתן לנמק את הבקשה ברצון לשפר את התוכנית, אשר עשויה להיות מופעלת בעתיד גם בבית הספר שלהם. אם מנהל בית הספר מסכים, צוות המחקר יפגש עם המורים של תלמידי השכבה העליונה של בית הספר ויבקש מהם לרשום את הילדים שיש להם לקויות דומות למשתתפי התוכנית (מוגבלות תושית, פיזית, ליקויי למידה ואולי גם מוגבלות שכלית). כמו כן, יתבקשו להעריך לגבי כל תלמיד, האם הוא בעל פוטנציאל להשתלב בשוק העבודה הפתוח (תנאי השתתפות בתוכנית). צוות המחקר ינסה לדגום מתוכם 100 תלמידים עם שיעורים דומים של בניג בנות, ערבים ויהודים, וסוג לקות, כמו בקרב משותפי התוכנית.

הליך קבלת הסכמת ההורים להשתתפות ילדם במחקר – הצוות החינוכי יתבקש להעביר מכתב להורי התלמידים במדגם ולבקש מהם להחזיר כתב הסכמה להשתתפות במחקר. כמו כן, יתבקשו המורים להסביר לתלמידים על המחקר ולבקש את הסכמתם להתראיין. צוות המחקר יקבל מהצוות החינוכי את רשימת התלמידים שהוריהם תתמו על טופס ההסכמה להשתתפות במחקר ואת פרטי ההתקשרות שלהם, ויפנה לתלמידים טלפוני.

התלמידים המשותפים בתוכנית ובקבוצת החשוואה ירואיינו טלפונית בשתי נקודות זמן:

1. בדיקה ראשונה (T1) – לקראת סיום התוכנית והלימודים. תלמידי השנתון המסיים את חוק לימודיו בשנת הלימודים תשע"ה ירואיינו באפריל-יוני 2015, תלמידי השנתון המסיים את לימודיו בשנת הלימודים תשע"ו ירואיינו באפריל-יוני 2016.²
2. בדיקה שנייה (T2) – מעקב כשנה וחצי מסיום הלימודים. אוקטובר-דצמבר 2016 לתלמידים שיסיימו ללמוד בשנת 2015, ואוקטובר-דצמבר 2017 לתלמידים שיסיימו ללמוד בשנת 2016.

הערות לגבי העוצמה הסטטיסטית של החשוואה בין שתי הקבוצות

1. גודל המדגם – יכללו כל הבוגרים של התוכנית בשני שנתונים (כ-200). יש להניח שרק חלק מן החורים יסכימו שילדיהם ישתתפו במחקר, ושחלק מן התלמידים לא יאותרו או שלא

² מועד זה, כשנה וחצי מתחילת המחקר, נבחר משתי סיבות. 1) המחקר דורש היתר של המדען הראשי של משרד החינוך. תהליך קבלת ההיתר אורך לפחות חצי שנה כך שלא ניתן יהיה לפנות לבתי הספר לפני שנת הלימודים תשע"ה. 2) התוכנית תופעל במתכונת החדשה החל משנת הלימודים תשע"ד, ואנחנו מעוניינים לכלול תלמידים שהתבסו בתוכנית במודל זה שנתיים.

יסכימו להתראיין בסיום התוכנית או במעקב כעבור שנה וחצי. גם בקבוצת ההשוואה תהיה נשירה במהלך המחקר. ניתן להניח שאם נתחיל עם 200 תלמידים בקבוצת המשתתפים בתכנית וכ-300 תלמידים בקבוצת ההשוואה, יתקבל מידע בשתי נקודות הזמן רק לגבי כ-100 תלמידים בכל קבוצה. מספר זה הוא קטן ויתכן שלא נראה הבדלים מובהקים סטטיסטית, גם אם יש לתוכנית השפעה. במסגרת המחקר חנוכחי ניתן יהיה להצביע על הבדלים מובהקים סטטיסטית בין הקבוצות רק במקרים בהם יהיה פער גדול בין הקבוצות. למותר לציין כי עורכי המחקר יבצעו את מירב המאמצים להעלאת שיעור ההיענות על מנת להפחית את הבעיה.

2. יתכן שיהיה קושי להתאים את קבוצת ההשוואה לקבוצת המשתתפים במאפיינים רלבנטיים.

3. קיימת שונות גדולה בין משתתפי התוכנית (וקבוצת ההשוואה) במאפיינים שעשויים להשפיע על משתגי התוצאה. בקרב התלמידים יש סוגים שונים של לקויות, שוני בסוג מסגרת הלימוד (בי"ס חינוך מיוחד לעומת כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים) בנים ובנות, דתיים וחילונים, ערבים ויהודים, ותושבים של אזורים שונים בארץ.

3.3 כלי המחקר

א. כלים ממותיים

(1) שאלון לתלמיד בסיום השתתפות בתכנית (T1):

השאלון יועבר לכ-100 משתתפי התוכנית, ולכ-100 תלמידים בקבוצת ההשוואה, בסיום ההשתתפות בתכנית (אפריל-יוני 2015/2016 בהתאם למועד סיום השתתפותם בתכנית). השאלון יועבר בראיון טלפוני, לאחר קבלת הסכמת ההורים והתלמיד. תלמידים דוברי עברית ירואיינו בעברית, ותלמידים דוברי ערבית ירואיינו בערבית. השאלון יאסוף מידע על:

א. מאפייני חרקע של המשתתפים: גיל, מגדר, מצב סוציו-אקונומי של המשפחה, לקות, מצב תפקודי.

ב. תחושת מסוגלות אישית

ג. תפיסת העצמי בראי העבודה

ד. אוריינטציית עתיד

ה. ידע על האפשרויות העומדות בפניהם לעתיד

1. שביעות רצון מהתכנית ותפיסת תרומת התכנית (רק למשתתפים, לא לקבוצת החשוואה)
2. רצון להשתתף בתכנית תעסוקה, השתתפות בתכניות מעבר, מידת הסיוע הניתן לתם בתחום התעסוקה (רק לקבוצת החשוואה, לא למשתתפים בתכנית)

2) שאלון מעקב לתלמיד שנה וחצי מסיום הלימודים (T2)

השאלון יועבר בטלפון למשתתפי התוכנית ולקבוצת הביקורת כשנה וחצי לאחר סיום לימודיהם (אוקטובר-דצמבר 2016 / 2017 בהתאם למועד סיום השתתפותם בתכנית). השאלון יאסוף מידע על:

- א. תחושת מסוגלות אישית
- ב. תפיסת העצמי בראי העבודה
- ג. אוריינטציית עתיד
- ד. ידע על תאפשרויות העומדות בפניהם לעתיד
- ה. עיסוק לאחר תום התכנית (צבא, שירות לאומי, לימודים, עבודה)
- ו. עבודה: סוג עבודה נוכחית וסוג העבודות מאז תום הלימודים, היקף משרה, שכר, התמדה בעבודה או סיבות לעזיבת עבודה
- ז. קשיים במסלול הנבחר (צבא, שירות לאומי, לימודים, עבודה)
- ח. תפיסת תרומת התכנית בטווח הארוך (רק למשתתפים, לא לקבוצת החשוואה)

3) שאלון להורי התלמידים

השאלון יועבר בראיון טלפוני להורי התלמידים שהשתתפו בתוכנית (100) ובקבוצת החשוואה (100) כשנה וחצי לאחר סיום הלימודים (אוקטובר – דצמבר 2016 / 2017). יתראיין הורה אחד מכל משפחה. ההורים ירואיינו בשפתם (עברית, ערבית או רוסית). השאלון יכלול מידע על:

- א. מאפייני הצעיר (סוג לקות, רמת תפקוד, השתתפות בפעילויות בקהילה)
- ב. מאפייני המשפחה
- ג. ציפיות מהצעיר
- ד. שביעות רצון מן התוכנית והערכת התרומה שלה לצעיר
- ה. הערכת כישורי חיים של הצעיר וסיכוייו לעתיד
- ו. תפיסת אוריינטציית עתיד לגבי ילדם

4 שאלון למעסיקים

יערכו ראיונות טלפוניים עם אנשים שהעסיקו או היו ממונים על תלמידים בהתנסות המעשית במהלך שנת הלימודים תשע"ה (2015). ידגמו כ-50 מעסיקים אשר ירואיינו בראיון טלפון לקראת סוף שנת הלימודים תשע"ה (אפריל-יוני 2015). יאסף מידע על:

- א. מאפייני מקום העבודה: מגזר, מספר עובדים, עיסוק מרכזי
- ב. תחילת הקשר עם התוכנית וסיבות להעסקת תלמידים בהתנסות
- ג. התאמות שנעשו במקום העבודה: התאמה פיזית, התאמת דרכי העבודה, וכי' בהתאם לצרכים של המתנסים
- ד. שביעות רצון מתפקוד המשתתף בעבודה ועניין להעסיק עובדים נוספים עם מוגבלות במסגרת התכנית
- ה. הכנה לצוות העובדים הקבוע, ואופן קבלת המשתתף בתכנית
- ו. שביעות רצון מן התפקוד של הרכז והסיוע שקיבל ממנו

5 מעקב אחר תיקים אישיים של תלמידים המשתתפים בתכנית (לצורך בדיקת יישום התכנית):

- א. מעקב אחר ביצוע התנסויות
- ב. קובץ מעקב אחרי מילוי תיק אישי של התלמיד (מדגם)

ב. כלים איכותניים

1 ראיונות חצי מובנים (ראיונות עומק)

הראיונות יערכו במהלך שנת הלימודים תשע"ה (נובמבר 2014 - מאי 2015). הראיונות יתקדו ב-

- א. הבנת מטרות התוכנית ותמיכה בהן מושגות
- ב. בחירת המשתתפים לתוכנית והתאמתה לצרכיהם
- ג. אופן יישום התכנית, דרכי העבודה בתוכנית ודילמות המתעוררות במהלכה
- ד. איתור חוזקות וקשיים בתכנית ובאופן הפעלתה
- ה. תפיסת השפעות התכנית

יערכו ראיונות עם:

1) תלמידים: כ-12 תלמידים המשתתפים בתוכנית ב-4-3 בתי ספר שונים וכ-6 תלמידים מ-2 בתי ספר בקבוצת ההשוואה.

2) צוותים חינוכיים: ידגמו 4 בתי ספר המשתתפים בתכנית (שני בתי ספר של החינוך המיוחד ושני בתי ספר רגילים שיש בהם כיתת חינוך מיוחד) ובהם ירואיינו מנהלים, מורים ואנשי צוות אחרים הרלוונטיים לתכנית (8-12 ראיונות)

3) אנשי מפתח באגף השיקום במשרד הרווחה: 2-3 ראיונות

4) אנשי מפתח הקשורים לתכנית ממשרד החינוך: 2 ראיונות

5) זכיינים: כ-10 ראיונות עם מנהלים ורכזי השמה

2) תצפיות - יערכו כ-4 תצפיות במקומות התנסות מעשית שונים במטרה להבין את מהות התנסות, החזקות והקשיים הכרוכים בה.

3.4 תפוקות המחקר

1. **דוח ביניים 1** – על היישום של התוכנית ומאפייני המשתתפים במהלך שנת הלימודים תשע"ה (2015). הדוח יכלול מידע מהשאלון לתלמידים המשתתפים בתוכנית (ללא נתוני קבוצת החשוואה) מהשאלון למעסיקים והתצפיות במקומות ההתנסות, וכן מידע מהראיונות החצי-מובנים עם תלמידים, צוותי בית הספר, נציגי הרווחה והחינוך, והזכיינים. דוח ביניים זה יוגש בדצמבר 2015.
2. **דוח ביניים 2** – על יישום התכנית ומאפייני משתתפים במהלך שני שנות הלימודים תשע"ה ותשע"ו (2015-2016) ועל תוצאות התכנית בטווח הקצר. הדוח יכלול מידע מהשאלון לתלמידים (המשתתפים בתוכנית וקבוצת החשוואה), ובהתאם לצורך ישולבו ממצאי הנתונים האיכותניים שנטאפו בשלב הקודם. דוח ביניים זה יוגש בדצמבר 2016.
3. **דוח מסכם** – הדוח המסכם יתייחס לתוצאות התוכנית ולשביעות הרצון המשתתפים והחורים ממנה. הדוח ישלב את ממצאי הביניים וכן יציג ממצאים מן השאלונים לתלמידים, המשתתפים בתוכנית ובקבוצת החשוואה, בתום התוכנית ובעת המעקב כעבור שנה וחצי, וכן מן השאלונים לחורים. טיוטה של הדוח הסופי תוגש להערות ביוני 2018. הדוח יפורסם על ידי מכון ברוקדייל.

4. ועדת היגוי

ועדת היגוי- המחקר ילווה בידי ועדת היגוי שתקבע בידי המזמינים וצוות המחקר. מפגשי משותפים יערכו מפגשים בין צוות המחקר לבין ועדת תהיגוי בהם תוצג התקדמות המחקר וידונו נושאים רלוונטיים כמו כלי המחקר.

5. לוח הזמנים

שלב	מועד	הערות
הכנות בשנים 2013-2014		
תחילת המחקר	אוקטובר 2013	
הערכות והכנת כלי מחקר	אוקטובר-דצמבר 2013	
הגשת בקשה ממדען ראשי	דצמבר 2013	
קבלת היתר מהמדען הראשי משרד החינוך	יולי 2014	תאריך משוער. במידה והאישור לא יגיע עד ספטמבר 2014 יהיה צורך לעדכן את לוח הזמנים
בדיקת יישום התוכנית 2014-2015		
ראיונות חצי מובנים ותצפיות על יישום התוכנית	נובמבר 2014 - מאי 2015	
איסוף נתוני תיקים אישיים	אפריל-יוני 2015	
עיבוד נתוני תיקים אישיים	יולי-אוגוסט 2015	
ראיונות טלפונים עם מעסיקים	אפריל-יוני 2015	
עיבוד נתוני למעסיקים	יולי-אוקטובר 2015	
ראיונות עם שנתון 2015 בסיום התוכנית		
יצירת קשר עם בתי"ס ואיסוף הסכמת החורים והתלמידים המשתתפים בתוכנית	אוקטובר-דצמבר 2014	מותנה בשיתוף פעולה של בתי הספר. אם לא יושגו הסכמות החורים ותלמידים עד ינואר 2015 יהיה צורך לעדכן את לוח הזמנים
גיוס בתי ספר והסכמות חורים לקבוצת השוואה	נובמבר 2014 - מרץ 2015	מותנה בשיתוף פעולה של בתי הספר. אם לא יושגו הסכמות החורים ותלמידים עד מרץ 2015 יהיה צורך לעדכן את לוח הזמנים
ראיונות טלפונים עם תלמידים T1	אפריל-יוני 2015	
עיבוד נתוני תלמידים ולמעסיקים	יולי-אוקטובר 2015	
כתיבת דוח ביניים 1	ספטמבר-דצמבר 2015	
הגשת דוח ביניים 1	דצמבר 2015	
יישום התוכנית ותוצאות לטווח קצר (ללא קבוצת השוואה)		
ראיונות עם שנתון 2016 בסיום התוכנית		
הגשת בקשה להארכת היתר מלשכת המדען הראשי	מרץ 2015	
גיוס הסכמות חורים	נובמבר 2015 - מרץ 2016	מותנה בשיתוף פעולה של בתי הספר. אם לא יושגו הסכמות החורים ותלמידים עד מרץ 2016 יהיה צורך לעדכן את לוח הזמנים

	אפריל-יוני 2016	איסוף נתוני תיקים אישיים
	יולי-אוגוסט 2016	עיבוד נתוני תיקים אישיים
	אפריל-יוני 2016	ראיונות טלפונים עם תלמידים T1
	יולי-אוקטובר 2016	עיבוד נתוני השאלונים לתלמידים
	ספטמבר-דצמבר 2016	כתיבת דוח ביניים 2
	דצמבר 2016	הגשת דוח ביניים 2 יישום התוכנית והוצאות לטווח קצר (כולל שני שנתונים וקבוצת השוואה)
מעקב שנה וחצי לאחר תום ההשתתפות בתכנית		
	יולי-אוקטובר 2016	הכנת שאלוני T2 לתלמידים
	יולי-אוקטובר 2016	הכנת שאלון להורים
	אוקטובר-דצמבר 2016	ראיונות T2 לתלמידים והורים (שנתון שסיים את התכנית ב-2015)
	אוקטובר-דצמבר 2017	ראיונות T2 לתלמידים והורים (שנתון שסיים את התכנית ב-2016)
	ינואר-מרץ 2018	עיבוד נתונים
	מרץ-יוני 2018	כתיבת טיוטת הדוח
	יוני 2018	הגשת טיוטת דוח סופי תוצאות בטווח ארוך

לוח אוכלוסיית המחקר ומועדי איסוף הנתונים

מועדי איסוף הנתונים				אוכלוסיית המחקר
בדיקת תיקים אישיים	ראיונות עומק חצי מובנים	ראיונות טלפוניים שנה וחצי לאחר תום התכנית-T2	ראיונות טלפוניים בתום התכנית - T1	
אפריל-יוני 2015	נובמבר 2014 - מאי 2015	אוקטובר- דצמבר 2016	אפריל-יוני 2015	תלמידים המשתתפים בתכנית
אפריל-יוני 2016		אוקטובר- דצמבר 2017	אפריל יוני 2016	
		אוקטובר- דצמבר 2016	אפריל-יוני 2015	תלמידים בקבוצת ההשוואה
		אוקטובר- דצמבר 2017	אפריל יוני 2016	
			אפריל-יוני 2015	מעסיקים
		אוקטובר- דצמבר 2016		הורים של משתתפי התכנית ושל קבוצת ההשוואה
		אוקטובר- דצמבר 2017		
	נובמבר 2014 - מאי 2015			אנשי מקצוע המעורבים בתכנית - מפקחים, רכזי השמה, צוות בייט

הסבר ללוח הזמנים

1. התוכנית במתכונתה המלאה מתחילה רק בשנת הלימודים תשע"ד. אנשי המטה במשרד הרוחה והחינוך נותנים חשיבות לכך שהתלמידים ישתתפו בתכנית לפחות שנתיים לפני בדיקת התוצאות לגביהם. מכאן שיש לעקוב אחר תלמידים שיסיימו את לימודיהם במערכת החינוך החל משנת הלימודים תשע"ה (יוני-יולי 2015).

2. ההערכה היא שבשנת הלימודים תשע"ה יסיימו את הלימודים כ-100 תלמידים אשר השתתפו בתכנית. לאור הציפייה כי שיעור ההענות יעמוד על כ-50%, צפוי שיאספו נתונים מכ-50 תלמידים בכל קבוצה (משתתפים בתכנית וקבוצת השוואה). מספר זה אינו מספק לצורך הסקת מסקנות, לכן יש מקום לחכות לשנתון נוסף שיסיים את לימודיו בשנת הלימודים תשע"ו.
3. המחקר דורש היתר של המדען הראשי של משרד החינוך לאיסוף מידע ממוסדות חינוך. ניתן להגיש בקשה להיתר רק לאחר גיבוש כלי המחקר במתכונת סופית. לצורך הכנת הכלים וכל המסמכים הנדרשים ידרשו כ-3 חודשי עבודה ולכן הגשת הבקשה ללשכת המדען הראשי במשרד החינוך מתוכננת לדצמבר 2013.
4. הליך קבלת היתר מהמדען הראשי של משרד החינוך אורך כחצי שנה, ולעיתים מעבר לכך. עד לקבלת היתר לא ניתן לפנות לבתי הספר. החינת נדרש גם לצורך התקשרות עם הורי התלמידים כדי לקבל את הסכמתם להשתתפות ילדם במחקר, גם לצורך איסוף מידע מתלמידים וגם לצורך איסוף מידע מהצוות החינוכי. הצפי לקבלת החינת תוא יולי 2014, מה שיאפשר כניסה לבתי הספר רק בשנת הלימודים תשע"ה.
5. על פי הנחיות המדען הראשי של משרד החינוך, המחקר דורש הסכמת הורים פעילה (ההורים נדרשים לחתום על מסמך המאשר את השתתפות ילדם ולהתזירו חתום לצוות המחקר). צוות המחקר יכול ליצור קשר עם התלמידים רק לאחר קבלת מסמך ההסכמה מהוריהם. תהליך איסוף הסכמות ההורים יכול להתבצע רק בתיווך בית הספר, המדען הראשי של משרד החינוך אינו מאפשר לצוות המחקר לפנות ישירות להורים.

6. תקציב ל-5 שנות המחקר

עלות בש"ח

	כח אדם
119,800	חוקר ב'
184,800	עוזר מחקר בכיר
2,000	נסיעות
304,600	סה"כ כח אדם
	עבודת שדה
42,200	רכז
56,400	טלפנים
4,500	נסיעות
6,800	שיחות טלפון
3,500	תרגום
113,600	סה"כ עבודת שדה
	הוצאות אחרות
14,000	זוח עריכה ותדפסה
432,200	סה"כ
43,200	משרדיות
475,400	סה"כ עלות

הסבר לתקציב

1. במטרה להגדיל את העוצמה הסטטיסטית חולט כי לא ניתן להסתפק בכמות המסיימים את התכנית בשנתון אחד ויש לאסוף נתונים ממסיימי התכנית בשני שנתונים. להחלטה זו השלכה על עלות איסוף הנתונים.
2. יש להתאים את כלי המחקר לתלמידים עם צרכים מיוחדים. לצורך כך יעורבו בתהליך בניית השאלון אנשי מקצוע רלוונטיים, יבוצעו פרי-טסט ופיילוט והמראיינים יעברו הדרכה מיוחדת.
3. יש צורך לתרגם את כלי המחקר לערבית.
4. בתי הספר בהם מופעלת התכנית מפורזים גאוגרפית בכל הארץ. במסגרת המחקר מתוכננים ביקורים ב-6 בתי ספר (4 המשתתפים בתכנית ו-2 בקבוצת ההשוואה).

5. קבוצת החשוואה תורכב מתלמידים בבתי ספר שאינם משתתפים בתוכנית של משרד הרווחה. ההחלטות אם להשתתף במחקר היא של מנהל בית הספר. גיוס שיתוף פעולה עקרוני ומעשי של בתי הספר דורש זמן רב מצוות המחקר.
6. קיים צורך בהסכמת הורים פעילה המחייבת התקשרות ומעקב אחר בתי הספר.
7. מתוכנן מעקב כשנה וחצי לאחר שהמשתתפים סיימו את לימודיהם במערכת החינוך, מכאן שיידרש איתור של משתתפי המחקר (במידה ושינו את מספר טלפון) וידרשו שיחות חוזרות ל לצורך שבנוע, שכן צפויה הענות נמוכה בהשוואה לאיסוף הנתונים הראשון.
8. המחקר מבוסס על מגוון כלים כמותיים ואיכותניים ולכן יש צורך במספר תחליכי איסוף מידע באמצעים שונים (ראיונות טלפוניים, ראיונות פנים אל פנים, תצפיות, בדיקת טפסים).

לוח תפוקות ותשלומים

התפוקה	מועד מתוכנן	תשלום באחוזים
כלי תמחקר	דצמבר 2013	15%
סיום איסוף הסכמות הורים לראיונות	דצמבר 2014	10%
הגשת דוח ביניים 1	דצמבר 2015	20%
הגשת דוח ביניים 2	דצמבר 2016	20%
סיום עבודת שדה T ₂ : ראיונות תלמידים והורים	דצמבר 2017	10%
דוח סופי	יוני 2018	25%
סה"כ	.	100%

7. ביבליוגרפיה

גבע, גי', רו', מ'. (לא פורסם). מודל ומתווה עבודה – תוכניות מעבר "יוצרים עתיד", אגף השיקום, משרד הרווחה.

האגף לפיתוח ותכנון תכניות לימודים (תשס"א). לקראת בגרות: לייב 21. יחידה ב': חינוך לעבודה. תכנית לימודים למתבגרים ולמבוגרים גילאי 16-21 בחינוך המיוחד. משרד החינוך.

הים יונס, אי., פרידמן, י. (2006). שילוב נכים בקהילה. המוסד לביטוח לאומי.

נאון, ד'; קינג, י.; וולדה-צדיק, א'. 2006. אוכלוסיות שאינן משתתפות באורח מלא בשוק העבודה: גודלן, מאפייניהן ותכניות לקידום תעסוקתן ולהגברת נידותן בתעסוקה. מאיירס-גוינט-מכון ברוקדייל, דמ-490-06, ירושלים.

סגינר, ר'. (2001). בני גוער בישראל מפלסים דרכם אל הבגרות: אוריינטציות עתיד של ערבים ודוויזים בהשוואה ליהודים. מגמות, 2-1, 113-147.

שביט, פ'., שור-ברק, ל'. פרוט נושאים בתוכניות הכנה לחיים. מסמך פנימי של משרד החינוך.

שרעבי, ע'., מרגלית, מ'. (2012). תוכניות מעבר מבית הספר לעולם העבודה לבני גוער עם מוגבלויות. משרד הרווחה.

14-10-13

מעונות יום שיקומיים – הצעה למיפוי (טיוטה)

**מאפייני הילדים, דרכי העבודה והתרומה הנתפסת לאיכות החיים של
הילדים והמשפחות**

נכתב ע"י פביאן סיקרון ויואב לף

תוכן העניינים

2	רקע
2	מטרה
2	שאלות מחקר
3	מערך
3	אוכלוסיות המחקר
3	מדגם
4	כלים למיפוי
6	מהלך
7	ניתוח הממצאים
7	תפוקות
8	לוח זמנים
9	תקציב
9	הפניות

רקע

מעון יום שיקומי הינו מסגרת יומית, במתכונת של מעון יום רגיל, ובו ניתנים, נוסף על שירותי העשרה וחינוך, גם טיפולים מיוחדים לפעוטות עד גיל 3 עם מוגבלויות משמעותיות (סקירת השירותים החברתיים 2011; המוסד לביטוח לאומי, 2013). הכיתות במעונות קטנות, 6-10 ילדים בכיתה. בסדר היום משולבים טיפולים פארה-רפואיים, כמו פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וריפוי בדיבור, הניתנים על-ידי אנשי מקצוע פארה-רפואיים שהנם מומחים לטיפול בגיל הרך. בישראל קיימים כיום (2013) כ-85 מעונות יום שיקומיים הפזורים ברחבי הארץ, ומבקרים בהם כ-2,200 ילדים. חלק מהמעונות ייעודיים לאוכלוסייה מסוימת, כמו לפעוטות בספקטרום האוטיסטי, לפעוטות עם ליקויי ראייה ולפעוטות עם ליקויי שמיעה, אך רובם משרתים ילדים עם מגוון הפרעות התפתחותיות, כגון הפרעות מוטוריות ותחושתיות, מוגבלות שכלית או הפרעות התנהגות. הפעוטות שוחים במעון במשך כ-8 שעות ביום, ואת הטיפולים הפארה-רפואיים הם מקבלים בו במימון קופות החולים.

כיום פועלים המעונות מותקף חוק מעונות יום שיקומיים (חוק מעונות יום שיקומיים, תשי"ס-2000). מדובר בחוק שאושר בכנסת באפריל 2001 ומבטיח לכל פעוט זכאי (פעוט המקבל קצבת ילד נכה או שהוכר כמי שיש לו מוגבלות שכלית התפתחותית על-ידי ועדת אבחון) מקום במעון יום שיקומי, במרחק סביר מבית הוריו. חלק מהמעונות פעל גם לפני תקיפת החוק, אך הם קיבלו תנופה לאחר חקיקתו. לאור המשאבים המושקעים במעונות, הוחלט במשרד הרווחה לגבש תמונת מצב של המעונות ושל דרכי פעולתם ולבחון את תרומתם הנתפסת של מעונות היום השיקומיים לאיכות החיים של הילדים המבקרים במסגרת זו ושל משפחותיהם. לצורך כך פנה משרד הרווחה למכון ברוקדייל בבקשה שיערוך מיפוי של מאפיינים רלוונטיים. להלן הצעתנו למיפוי זה.

מטרה

בחינת מאפייני הילדים תמטופלים במעונות היום השיקומיים, דרכי עבודה של המעונות והתרומה שלהם לאיכות החיים של הילדים ושל משפחותיהם.

שאלות מחקר

- ברמת המעון: מהן דרכי העבודה וההתערבויות של המעונות עם הילדים ומשפחותיהם: האם ישנם דגמי פעולה שונים של מעונות? אילו שירותים טיפוליים ניתנים במסגרת המעון? האם ניתנים לילדים, במסגרת המעון, טיפולים החורגים מאלה הקבועים בסל, תמורת תשלום נוסף מצד ההורים? אם כן – תאם הם ניתנים לכל הילדים?

- ברמת הילד : האם נקבעה עבורו תכנית טיפול ובאיזו מידה היא מיושמת?
- ברמת ההורים : באיזו מידה ניתנות הדרכות להורים במסגרת המעון, איך מתנהל הקשר השוטף בינם לבין המעון?
- האם ועד כמה מסייעים המעונות להורים בהתמודדות עם צרכי הילדים – למשל, קבלת יעוץ, הפחתה במתח ובעומס?
- מהן הדילמות, הקשיים והסוגיות העולים מהפעלת השירות?

מערך

איסוף מידע על המעון ועל דרכי עבודתו, באמצעות ראיונות עומק חצי-מובנים עם מנהלות המעונות ועם עובדים סוציאליים בהם, ובאמצעות שאלונים למילוי עצמי עמם. איסוף נתונים פרטניים על אודות פעוטות שנמצאים לפחות שנה במעון יום שיקומי, באמצעות שאלונים להורים ולעובדים הסוציאליים במעונות. ניתוח של תפיסת ההורים את פעילות המעון ואת תרומתו לילדים ולהורים, באמצעות השאלונים להורים.

אוכלוסיות המחקר

- ילדים בטיפול אגף השיקום¹ שנמצאים לפחות שנה במעון יום שיקומי והוריהם. ייעשה מאמץ לכלול מגוון רחב של ילדים מבחינת סוג המוגבלות ובעיות הנלוות למוגבלות העיקרית.
- מנהלות מעונות ועובדים סוציאליים בהם.

מדגם

- לצורך איסוף המידע נבחר מדגם של 30 מעונות שיפולח לפי
 - אזור גיאוגרפי (צפון, מרכז, דרום)
 - לאום (יהודים, ערבים)
 - גודל יישוב (גדול, קטן)
 - סוג המוגבלות (עיוורים, חירשים, נכות פיזית...)
 - גורם מפעיל
- כ- 200 ילדים המבקרים במעונות המדגם, ששוהים בו לפחות שנה ומטופלים באגף השיקום.

¹ לא כולל פעוטות שהוכרו כאוטיסטים (המהווים כ-20% מכלל ילדי המעונות) או עם מוגבלות שכלית התפתחותית (המהווים כ-10% מכלל ילדי המעונות).

- ייבחרו מבין חמעות במדגם כ-5 מעונות בעלי מאפיינים מגוונים לאיסוף מידע איכותני בדרך של ראיונות פנים-אל-פנים.

כלים למיפוי

לפיתוח הכלים ייעשה, בין היתר, שימוש בכלים שפותחו במסגרת הרף, בתיאום עם צוות הרף.

בטבלה מוצגים בקצרה כלי המחקר שיפורטו להלן.

לוח 1: כלי המיפוי, מקור המידע, ומספר המקרים לכל כלי

הורה	עוי"ס	מנהלת	מקור המידע
			הכלי
	5	5	ראיון חצי מובנה עם מנהלת/עוי"ס על אודות המעון
	30	30	שאלון על אודות המעון (לצוות)
200			שאלון על אודות המעון (להורה)
	200		שאלון קצר לעוי"ס על אודות הילד
200			שאלון מקיף לחורים על אודות הילד ומשפחתו

ראיונות חצי מובנים עם מנהלת/עוי"ס על אודות המעון

יתקיימו ראיונות חצי מובנים פנים-אל-פנים עם מנהלות ועובדות סוציאליות ב-5 מעונות (סה"כ 10 ראיונות – עם המנהלת ועם העוי"ס בכל אחד מהמעונות). הראיונות יתקיימו במסגרת ביקור במעון, שיאפשר לצוות המחקר ללמוד על אופי המעון – המבנה, הילדים, והפעילות. הראיונות יתייחסו לנושאים הבאים:

- מאפייני המעון: מסי ילדים, שעות פעילות, הסעות, כח אדם
- התנהלות ודרכי העבודה של המעון, פעילויות וטיפולים הניתנים בו לילדים
- מאפייני הילדים והמשפחות
- הקשר של המעון עם ההורים, קיום חדרכות ופעילויות אחרות המיועדות להורים, קיום פעילויות משותפים להורים וילדים
- אופי התיאום בין המקצועות, עד כמה המעון פועל בגישה רב-תחומית

o דילמות, קשיים וסוגיות בהפעלת השירות

שאלון לצוות על אודות המעון

שאלון שיופנה למנהלת ולעו"ס בכל 30 המעונות שבמדגם ויתייחס באופן מובנה ותמציתי למאפייני המעון ולדרכי העבודה בו. השאלון ימלא בדרך של מילוי עצמי על ידי המנהלות והעו"סים, באמצעות קישור באינטרנט.

שאלון לחורים על אודות המעון

שאלון שיופנה לחורים ויתייחס לתפיסת תהורה את הטיפול בילד במעון. השאלון ימלא במילוי עצמי באינטרנט (ר' להלן), פרט למשפחות שיש להן קושי בכך ומעדיפות ריאיון טלפוני.

שאלון קצר לעו"ס על אודות הילד

שאלון קצר שימלא באינטרנט על ידי העובדים הסוציאליים ב-30 המעונות שבמדגם, בהתייחס לכל ילד שנכלל במחקר (סה"כ כ- 200 ילדים, כ- 7 ילדים בכל מעון)

- מאפייני הילד (גיל, סוג המוגבלות, מאפייני המשפחה)
- הטיפול בילד במעון (כמה זמן שוהה, תכנית הטיפול, תשומות לילד בפועל, סיבות לאי-מימוש התכנית במלואה)
- התאמת הילד למעון.

שאלון מקיף לחורים על אודות הילד ומשפחתו

ימלא ע"י החורה, בהמשך לשאלון על אודות המעון. מנהלת המעון תבקש מהחורים להשתתף במחקר. אם הסכימו, תברר אם הם מעדיפים למלא שאלון אינטרנטי (האופציה המועדפת) או להתראיין בטלפון ותעביר לצוות המחקר כתובת דוא"ל ואז מספר טלפון, לצורך הראיונות הטלפוניים.

השאלון יכלול, בין היתר, שאלות בנושאים:

9. צוות המחקר ינתח את הנתונים מכל הראיונות והשאלונים ויכין טיוטת מחקר. לאחר קבלת משוב על הטיוטה, יוכן נוסח סופי של הדוח המסכם.

שאלה לדיון: האם נחוצה הסכמת הורים לקבלת מידע מזוהח? האם אפשר לקבל מידע לא מזוהח גם ללא הסכמת ההורים? האם ניתן לקשור בין תשובות הצוות לתשובות ההורים (באופן שניתן יהיה לדעת שמדובר באותו ילד, גם אם לא יצוינו פרטיו המלאים)? אם כן, יש לסכם באיזה אופן תיעשה הצלבה בין שאלון הילד שימלא עיי העו"ס לבין שאלון הילד שימלא עיי ההורה, בכדי שנוכל לבצע ניתוחים שמצריכים קישור בין תשובות שונות המתייחסות לאותו ילד (תשובות של העו"ס ותשובות ההורה).

ניתוח הממצאים

- ניתוח תוכן של ראיונות העומק התצי-מובנים עם המנהלות והעובדים הסוציאליים
- ניתוח כמותי של השאלונים לצוות המעון המותייחסים באופן פרטני לילדים
- ניתוח כמותי של שאלון הורים, המתייחס לטיפול במעון בכלל ולילדים ולמשפחותיהם
- ניתוח משולב של שאלון הורים ושאלון עו"ס על אודות הילד (בהתאם לסיכום בדבר אפשרות הצלבה בין הנתונים; ר' לעיל)

תפוקות

דו"ח מסכם בתום המיפוי

לוח זמנים

המיפוי יארך 9 חודשים, עד הגשת טיוטה לחערות, כמפורט בלוח 2.

לוח 2: לוח זמנים לביצוע המחקר

9	8	7	6	5	4	3	2	1	המשימה / חודש
								V	איתור וקריאת ספרות להעמקת הנושא והכנת כלים
							V	V	קבלת פרטי המעונות ובחירת מדגם
							V	V	פיתוח קווים מנחים לראיון עומק עם המנהלות
							V	V	פיתוח קווים מנחים לראיון עומק עם עו"ס
						V	V	V	פיתוח שאלון על המעון למנהלות ולעו"סים
						V	V	V	פיתוח שאלון לעו"ס לאפיון כל ילד
						V	V	V	פיתוח שאלון להורים
					V	V			התקשרות עם 30 מנהלות ומתן הסברים
				V	V	V			ביקור ב-5 מעונות, קיום ראיונות חצי-מובנים עם 5 מנהלות ו-5 עו"סים, כולל הקלדה והכנת סיכום
				V	V	V			ניתוח תוכן של הראיונות החצי-מובנים עם המנהלות והעו"סים
			V	V	V				שיחות מעקב לתזכורת וקבלת השאלונים מצוותי המעונות ומתהורים (שאלונים באינטרנט)
			V	V	V				ביצוע ראיונות טלפוניים עם הורים (שלא ממלאים שאלון באינטרנט)
			V	V	V				ניתוח כמותי של שאלוני עו"ס, מנהלות והורים
V	V	V							כתיבת דו"ח להצגת הממצאים והגשת טיוטה לחערות
									הכנסת תיקונים והכנת טיוטה מתוקנת - בנוך חודש מקבלת הערות הגורמים הרלוונטיים במשרד הרווחה
									עריכה לשונית, הכנה לדפוס והדפסת הדוח המסכם - בהתאם ללוחות הזמנים של מחלקת העריכה

תקציב

לוח 3: פירוט תקציב המחקר

עלויות בשי"ח 9 חודשים		פירוט
12,000	5%	חוקר בכיר
25,300	15%	חוקר ב'
60,600	42%	חוקר א'
3,500		נסיעות ואשל צוות
<u>101,400</u>		<u>סה"כ כוח אדם</u>
18,800		עבודת שדה
13,500		דוח- עריכה ודפוס
13,400		משרדיות
<u>147,100</u>		<u>סה"כ</u>
73,550		השתתפות המכון 50%
73,550		השתתפות משרד הרווחה 50%

הפניות

סקירת השירותים החברתיים 2011. משרד הרווחה והשירותים החברתיים.

המוסד לביטוח לאומי. הקרן לפיתוח שירותים לנכים - מעונות יום שיקומיים.
http://www.btl.gov.il/Funds/Services_for_the_Disabled/ אוהרז ב-26-8-13

חוק מעונות יום שיקומיים, תשי"ס-2000.
http://www.nevo.co.il/law_html/law01/278_001.htm אוהרז ב-26-8-13